

Saksutvalg for politisk organisering mm

Første delrapport

Antall medlemmer i kommunestyret og politisk organisering

Innhold

Første delrapport	1
Antall medlemmer i kommunestyret og politisk organisering.....	1
Bakgrunn	3
Saksutvalgets mandat:.....	3
Arbeidsmåte:	3
Undersøkelser og datainnsamling.....	3
Antall medlemmer i kommunestyret	4
Innspills-/høringsrunden	4
Saksutvalgets vurderinger og konklusjon.....	5
Politisk organisering	5
Oversikt over relevante vedtak i kommunestyret mm	5
Innspills-/høringsrunden	7
Saksutvalgets vurderinger og konklusjoner	9
Ikrafttreden av ny organisering	11
Økonomiske og administrative konsekvenser av saksutvalgets forslag	11
Vedlegg til første delrapport	12

Bakgrunn

Kommunestyret vedtok i K-sak 69/17, møte 28.09.2017, å opprette et saksutvalg som skal evaluere politisk organisering og delegering. Utvalget fikk tre representanter, ordfører Brit K. Lundgård (leder), Marthe Lang-Ree og Magnar Bjørke. Marthe Lang-Ree fikk i K-sak 2/18, møte 25.01.2018, permisjon fra sine politiske verv for perioden 26.01. – 31.07.2018. Steinar Grimsrud ble valgt som nytt fast medlem i saksutvalget.

Saksutvalgets mandat:

1. Saksutvalget skal evaluere og vurdere om dagens politiske organisering er hensiktsmessig og forslå eventuelle alternativer for organisering
2. Saksutvalget skal foreslå antall medlemmer i kommunestyret i neste valgperiode
3. Saksutvalget skal evaluere dagens arbeidsdeling mellom kommunestyret og administrasjon ved rådmann, herunder innstillingsrett og avgjørelsesmyndighet og forslå eventuelle endringer
4. Saksutvalget skal gjennomgå politisk reglementshefte og forslå eventuelle forbedringer
5. Saksutvalget skal vurdere delegering fra kommunestyret til faste politiske utvalg og til administrasjonssjefen og forslå eventuelle endringer.

Arbeidsmåte:

Saksutvalget bestemmer selv sin arbeidsmåte. Arbeidsmåten kan være både elektronisk med mailutveksling og/eller fysiske møter.

Saksutvalget kan gjennomføre en spørreundersøkelse blant ordførerne i de andre kommunene i Gudbrandsdalen. Hensikten er å få frem hvordan kommunene i Gudbrandsdalen er organisert politisk og de erfaringene ordførerne har med denne organiseringen. Saksutvalget kan gjennomføre en undersøkelse blant dagens kommunestyrerepresentanter, medlemmer i Ungdomsrådet, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Eldrerådet og Flerkulturelt råd for å få frem forslag og synspunkter på dagens politiske organisering. Oppsummeringer av undersøkelsene vedlegges saken når saksutvalget leverer sin innstilling til kommunestyret.

Saksutvalget vil med bistand fra KS (siste opplæringsdag) gjennomføre et arbeidsmøte/en workshop for kommunestyrets medlemmer før innstillingen legges frem.

Saksutvalget leverer sitt forslag og innstilling til kommunestyret senest 31.1.2018 for den politiske organiseringen, samtidig leveres innstilling etter kommuneloven § 7 om antall medlemmer i kommunestyret i neste valgperiode. Det er i ettertid informert i kommunestyret om at den første delen blir lagt fram til kommunestyret i mars 2018.

Etter at vedtaket om organisering er truffet av kommunestyret, arbeider utvalget videre med evaluering og revidering av Politisk reglementhefte samt delegeringsreglementet, der innstilling leveres innen 30.4.2018. Det er i ettertid informert i kommunestyret om at den siste delen blir forskjøvet fram i tid.

Undersøkelser og datainnsamling

Saksutvalget viser til arbeidsmåte slik det er beskrevet i kommunestyrevedtaket. Som grunnlag for saksutvalgets innstilling foreligger følgende datagrunnlag, se diverse vedlegg til delrapporten:

- ✓ Spørreundersøkelse til kommunestyrets og kontrollutvalgets medlemmer (heretter kalt spørreundersøkelsen). Svarprosenten var 74, 42 respondenter svarte på undersøkelsen
- ✓ Spørreundersøkelse til ti ordførere i Gudbrandsdalen inkl ordføreren i Gausdal (heretter kalt ordførerundersøkelsen)
- ✓ Dialog med følgende råd/grupperinger: Eldrerådet, Flerkulturelt råd, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne mm, Ungdomsrådet og med de hovedtillitsvalgte.
- ✓ To seminarer med gruppearbeid i kommunestyret om politisk organisering, 14.12.17 og 18.01.18
- ✓ Datainnsamling: Utvikling i antall saker i forskjellige utvalg 2013 – 2016
- ✓ Beregning: Utslag for mandatfordelingen av ulikt antall kommunestyremedlemmer (utgangspunkt for beregningen var valgresultatet ved kommunestyrevalget høsten 2015), se tabell nedenfor
- ✓ Høring til de politiske partiene om antall medlemmer i kommunestyret fra neste kommunevalgperiode: Tilbakemeldingene framkommer nedenfor.

Det har vært åtte møter i saksutvalget.

Antall medlemmer i kommunestyret

Øyer har over 5.000 innbyggere og skal i hht Kommunelovens § 7 ha minst 19 kommunestyremedlemmer. Inneværende kommunevalgperiode er antallet 25.

Innspills-/høringsrunden

Beregningen av mandatfordelingen med forskjellig antall kommunestyremedlemmer gir ikke de største endringene mellom posisjon og opposisjon (utgangspunkt valgresultatet høsten 2015). Opposisjonens andel varierer mellom 39 og 43 % av antallet kommunestyremedlemmer. Det partimessige mangfoldet ivaretas uansett antall, SV (det 12. mandatet) og KrF (det 19. mandatet) hadde beholdt sitt ene mandat selv med 19 kommunestyremedlemmer. Følgende tabell viser mandatfordelingen med alternativt antall kommunestyremedlemmer:

KST-medl	AP	H	KrF	SP	SV	Venstre
19	8	3	1	6	1	Ingen
21	9	3	1	7	1	Ingen
23	10	4	1	7	1	Ingen
25	11	4	1	8	1	Ingen
27	12	4	1	8	2	Ingen

I spørreundersøkelsen ble følgende spørsmål stilt: «Hvor mange medlemmer mener du det bør være i kommunestyret?». Svarene fordelte seg slik:

Antall medlemmer	19	21	23	25	27
Svarfordeling	19 %	31 %	3 %	42 %	6 %

I henhold til ordførerundersøkelsen varierer antall kommunestyremedlemmer i de ti kommunene fra 17 til 25. Fire kommuner har 17, to kommuner har 21 (en av disse har vedtatt å redusere til 17), de siste tre har 19, 23 og 25 (to kommuner) medlemmer i kommunestyret. For å ha mindre enn 19 medlemmer må kommunen ha færre enn 5.000 innbyggere. De fire kommunene med 17 medlemmer har innbyggertall pr 01.07.2017 varierende fra 2027 til 3626. Kommunene med størst

innbyggertall har flest medlemmer, Gausdal har 23 med 6181 innbyggere, Nord Fron og Sel har 25 med henholdsvis 5733 og 5901 innbyggere.

De politiske partiene er invitert til å gi innspill på antall kommunestyremedlemmer neste kommunevalgperiode. Tilbakemeldingene er slik:

Parti	Innspill antall kommunestyremedlemmer	Partienes kommentarer til sine innspill
Øyer Arbeiderparti	21	Ingen kommentar
Øyer Høyre	19	Ingen kommentar
Øyer Senterparti (SP)	25	Beholde 25 fordi folketallet er stabilt og litt økende. SP ønsker at kommunestyret er mest mulig representativt for alle Øyers innbyggere, partiet tror det er mer krevende å etterstrebe ved et mye lavere antall medlemmer.
Øyer KrF	25	Ingen kommentar
Øyer SV	25	Beholde 25 fordi kommunen har høye ambisjoner om befolkningsvekst.

Saksutvalgets vurderinger og konklusjon

Saksutvalgets målsetting er et vitalt kommunestyre, dette er viktigere for utvalget enn antallet kommunestyremedlemmer. Saksutvalget kommer tilbake til tiltak for å vitalisere kommunestyret i forbindelse med den politiske organiseringen.

Saksutvalget har merket seg at det partimessige mangfoldet i kommunestyret ivaretas selv om antallet medlemmer reduseres til 19 (valgresultatet høsten 2015). Desto færre medlemmer, desto større er selvfølgelig risikoen for at de små partiene faller ut av kommunestyret, KrF fikk det 19. mandatet høsten 2015. Svarene fra kommunestyrets og kontrollutvalgets medlemmer på spørsmålet «Hvor mange medlemmer mener du det bør være i kommunestyret?», viser at 53 % svarer færre enn 25. 42 % svarer videreføring av 25 medlemmer.

Øyer Senterparti og Øyer SV viser til folketallsutviklingen og ambisjoner om vekst, og ønsker på dette grunnlaget å beholde 25 medlemmer.

Flere av de politiske partiene har rekrutteringsutfordringer, dette kan være argument for reduksjon av antallet medlemmer. På den andre siden kan større partigrupper bidra positivt til rekruttering, større grupper kan gi rom for «rekrutter»/«opplæringsplasser» i kommunestyret.

Saksutvalget legger fram delt innstilling i spørsmålet om antall kommunestyremedlemmer. Flertallet på to innstiller på 21, mens et saksutvalgsmedlem foreslår å beholde dagens 25 medlemmer.

Politisk organisering

Oversikt over relevante vedtak i kommunestyret mm

I K-sak 58/14, møte 19.06.2014 vedtok kommunestyret følgende politiske styringsstruktur gjeldende fra kommunevalgperioden 2015 – 2019:

- ✓ Planutvalget opprettholdes som fast utvalg i hht kommunelovens § 10
- ✓ Administrasjonsutvalget videreføres i hht kommunelovens § 25

- ✓ Ordningen med saksutvalg innføres. Både kommunestyret, formannskapet og planutvalget kan opprette saksutvalg innenfor sine respektive ansvarsområder. Medlemmene i saksutvalg skal avspeile kommunestyrets partisammensetning.
- ✓ Separate råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne mm og eldre videreføres
- ✓ Ungdomsråd videreføres
- ✓ Det opprettes ikke styrer på virksomhetene utover det lovpålagte
- ✓ Byggeprosjekter: Det legges til grunn administrativ prosjektledelse. For større byggeprosjekt settes det ned saksutvalg som utarbeider forslag til skisseprosjekt.

I K-sak 22/15, møte 26.03.2015, i politisk reglementshefte framgår det at formannskapet ivaretar funksjonen som valgstyre (valglovens § 4-1) og at formannskapets medlemmer er arbeidsgivers representanter i partssammensatt utvalg – administrasjonsutvalget.

I K-sak 22/15, møte 26.03.2015, ba kommunestyret rådmannen ta kontakt med Gausdal og Lillehammer kommuner for å avklare interessen for oppretting av ei felles skjønnsnemnd for forpaktning. I K-sak 98/15, møte 26.11.2015 ble felles skjønnsnemnd oppnevnt.

I K-sak 19/16, møte 17.03.2016, vedtok kommunestyret å opprette flerkulturelt råd med ikrafttreden 01.04.2016.

I K-sak 76/17, møte 19.09.17, vedtok kommunestyret at formannskapet ivaretar funksjonen som kommunal klagenemnd i henhold til Forvaltningslovens § 28, 2. ledd.

I K-sak 8/04, møte 19.02.2004, vedtok kommunestyret å oppnevne et navneutvalg med vedtaksmyndighet i saker hvor kommunen har avgjørelsesmyndighet, og uttalerett på kommunens vegne når det gjelder stedsnavn som Statens kartverk har vedtaksmyndighet for. Kommunestyret har vedtatt at navneutvalget - Utvalg for stedsnavn – skal ha følgende sammensetning:

Kommunestyret	2 representanter
Historielaget	2 representanter fra hhv Øyer og Tretten
Øyer fjellstyre	Fjelloppsyn/daglig leder
Lokalkjent/lokalhistoriker, Øyer	1 person
Lokalkjent/lokalhistoriker, Tretten	1 person.

I K-sak 14/13, møte 21.02.2013, vedtok kommunestyret eiendomsskattevedtekter. Kommunestyret har vedtatt å oppnevne Sakkyndig nemnd for eiendomsskattesaker (Eigedomsskattelova § 8 A-3, punkt 4) og en egen klagenemnd for eiendomsskattesaker (Eigedomsskattelova § 20).

Råd for deltidsinnbyggere – nytt initiativ (K-sak 7/18). I K-sak 7/18, møte 25.01.2018, behandlet kommunestyret «Fra byregionprogram til Gudbrandsdalspraksis – Igangsetting av tiltak og etablering av Gudbrandsdalsting». Et av tiltakene er «Opprette/vurdere oppretting av kommunalt råd for deltidsinnbyggere, senest innen konstituering av nytt kommunestyre» (vedtakets punkt 1 c).

Kommuneplanutvalg: I forbindelse med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel vedtok kommunestyret (K-sak 105/12, møte 20.12.12) å etablere et kommuneplanutvalg bestående av formannskapet og leder av planutvalget.

Landbrukskontoret – dialogmøte: I K-sak 32/16, møte 28.04.2016, valgte kommunestyret kommunens representanter i dialogmøtet for Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen for

kommunevalgperioden 2015 – 2019. Fra brukersida er det lederne i bondelag, bonde- og småbrukarlag og skogeierlag i hver av kommunene som møter i dialogmøtet.

Fjellstyret: I hver kommune der det er statsallmenning skal det være fjellstyre. Fjellstyret skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. De blir valgt av kommunestyret, et medlem som leder og et som nestleder. Øvrige regler om valget framgår av Fjellovas § 3.

Innspills-/høringsrunden

Utviklingen av antall saker i forskjellige utvalg 2013 – 2016. I perioden 2013 til høsten 2015 hadde kommunen ved siden av planutvalget og formannskapet, to faste komiteer (K1 og K2) med fordelingsutvalg. Det var ingen ordning med ad hoc saksutvalg. I de to komiteene og fordelingsutvalget var det høy aktivitet i 2013, med en kraftig reduksjon i 2014 og 2015. Fra 2013 ble antall saker i K1 redusert med 75 %, fra 28 til 7, tilsvarende for K2 60 % fra 22 til 8 saker. Fordelingsutvalget hadde 15 saker i 2013, 10 i 2014 og 4 i 2015. Planutvalget hadde en stor økning fra 2013 med 48 saker til 2014 med 72 saker. Deretter har antallet vært stabilt +/- 70. Etter at utvalget for motorferdselsaker ble nedlagt behandles sakene i planutvalget, i perioden 01.08.16 til september 2017 ble det behandlet 27 motorferdselsaker i planutvalget. Formannskapet har hatt et forholdsvis stabilt antall saker, med en topp på 115 saker i 2016. Det samme gjelder kommunestyret med en topp på 132 saker i 2015.

I spørreundersøkelsen var det flere spørsmål som omhandlet politisk organisering. Nedenfor følger en oppsummering av de mest relevante utslagene:

- ✓ Kommunens ivaretagelse av sine ulike roller: Best på tjenesteyterrollen og demokratisk arena. Svakest på samfunnsutviklerrollen.
- ✓ Politisk organisering – det var tre spørsmål som omhandlet det samme, men med ulik spørsmålsstilling. Andel 1 – 3 = rød, andel 4 – 6 = grønn, 6 «svært enig». 1) «Den politiske virksomheten i Øyer er organisert på en god måte»: 44 % 55 % 2) «Den politiske virksomheten burde organiseres på en annen måte»: 49 % 52 % 3) «Kommunen burde opprette faste utvalg i tillegg til planutvalget»: 40 % 60 %.
- ✓ «Det burde vært oftere møter i kommunestyret»: 56 % svært uenig.
- ✓ «Det burde vært oftere møter i formannskapet»: 64 % svarer 1 eller 2, der 1 er svært uenig.
- ✓ «Planutvalgets oppgaver burde vært lagt til formannskapet»: 54 % svært uenig.
- ✓ «Det er hensiktsmessig at formannskapet ivaretar rollen som kommunal klagenemnd»: 59 % svarer 3 – 6 der 6 er svært enig.
- ✓ «Det er hensiktsmessig at formannskapet og en representant fra det/de partier som ikke er representert i formannskapet ivaretar rollen som valgnemnd»: 83 % svarer 3 – 6 der 6 er svært enig.
- ✓ «Det er tilstrekkelig med ett partssammensatt utvalg – administrasjonsutvalg»: 74 % svarer 4 – 6 der 6 er svært enig.

Ordførerundersøkelsen viser at sju av ti kommuner har flere utvalg enn Øyer har i dag. Flere av ordførerne i disse kommunene kommenterer at modellen er ressurskrevende. En kommune har likt antall utvalg med Øyer. I denne kommunen ivaretar formannskapet planutvalgsfunksjonene, det andre utvalget «Driftsutvalget», er «tettere på driften» på tvers av sektorene. To av kommunene har færre utvalg enn Øyer, ved siden av formannskapet har disse kommunene saksutvalgsordningen.

To seminarer i kommunestyret (14.12.17 og 18.01.18). I begge seminarene var det innledninger med påfølgende tverrpolitisk gruppearbeid.

Den 14.12.17 drøftet gruppene fordeler og ulemper ved saksutvalgsordningen og en ordning med et fast utvalg/komite i tillegg til planutvalget. For begge alternativene ble gruppene utfordret på hva som skulle til for å få ordningen til å fungere bedre/fungere, det ble også bedt om tilbakemeldinger på andre forbedringer innenfor dagens politiske organisering. Det var sprikende tilbakemeldinger når det gjelder antall utvalg, ei gruppe foreslo «pilotprosjekt» med flere utvalg fra høsten 2018. Det er et tankekors at flere grupper ønsker flere utvalg, men ønsker ikke å bruke mer tid på politisk arbeid. Det kom mange gode innspill til forbedring av dagens ordning med saksutvalg.

Den 18.01.18 fikk de tverrpolitisk sammensatte gruppene lagt fram for seg følgende tre alternativer for organisering:

- Alternativ 1 Dagens organisering med formannskap, planutvalg og saksutvalg ved behov
 Alternativ 2 Formannskap (samfunnsutvikling, plan og næring), tjenesteutvalg (styring og utvikling av alle tjenester) og saksutvalg ved behov
 Alternativ 3 Formannskap (inkl overordnede plansaker og store utbygginger), utvalg miljø og utvikling (plansaker og øvrige tjenester innenfor sektor Plan og utvikling) og tjenesteutvalg (oppfølging øvrige tjenester).

For hvert av de tre alternativene skulle gruppene gi forslag til forbedringer, de skulle drøfte tre sterke og tre svake sider ved hvert alternativ og de skulle prioritere mellom alternativene. Tabellen nedenfor viser de fem gruppenes prioritering:

Gruppe	1. prioritet	2. prioritet	3. prioritet
1	A (alternativ) 1	A 2	A 3
2	A1	A3	A2
3	A3: 3 stemmer A1: 1 stemme	A1: 3 stemmer A3: 1 stemme	A2
4	A3: 2 stemmer A1: 2 stemmer	A1: 2 stemmer A3: 2 stemmer	A2
5	A1 og A3 (lik vurdering)	A1 og A3 (lik vurdering)	A2

Dialog med rådene – relevante innspill i forhold til politisk organisering. Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse mm og elderrådet ønsker å bli slått sammen.

Ungdomsrådet har rekrutteringsutfordringer. Rådsmedlemmene ønsker seg i tillegg til ungdomsrådet, et ungdommens kommunestyre som innkalles to ganger i året.

Flerkulturelt råd er tilfreds med ordningen, det oppleves positivt å ha en arena for dialog og læring. Det er viktig med møter i forkant av formannskapsmøtene når det er saker hvor rådet skal uttale seg. Rådet ønsker å presentere seg for kommunestyret for eksempel en gang pr år.

Råd for deltidsinnbyggere. Saksutvalget viser til K-sak 7/18, møte 25.01.18, med vedlegg. Som grunnlag for å vurdere hvilken løsning kommunen bør velge siteres følgende fra saksutredning/vedlegg til saken:

«Kommunalt råd for deltidsinnbyggere» er et av tre tiltak for starten på en Gudbrandsdalspraksis. De andre to er samarbeid om planstrategi og arbeid for å opprette en kommunikasjonsplattform/innbyggerdialog for hele regionen. I saksutredningen til K-sak 7/18 står det følgende om tiltaket:

«Med økende antall deltidsinnbyggere (hytteeiere, pendlere osv.) som følge av moderne bosetting, må deltidsinbyggernes rettigheter og plikter på dagsorden. Det kan på sikt bety større endringer når det gjelder demokratiske rettigheter og statlige overføringer/rammetilskudd. I første omgang

foreslås opprettelse av råd for deltidsinnbyggere i alle kommuner, eventuelt også fylkeskommunen. Selv om dette i dag ikke er en etablert praksis i norske kommuner, kan det henvises til at de allerede finnes i et 30-talls finske kommuner.

Kommunene er forskjellige og andel deltidsinnbyggere er ulikt. Kommunene bør derfor stå relativt fritt i utforming og mandat for et slikt utvalg. Men på bakgrunn av drøftinger og anbefalinger i Byregionprogrammet, og for at det skal inngå i en felles Gudbrandsdalspraksis, foreslås følgende føringer:

- Det skal være et rådgivende organ
- Det skal bestå av deltidsinnbyggere, politikere og eventuelt andre lokale representanter (fra for eksempel grendelag)
- Representanter for deltidsinnbyggere velges gjennom et samarbeid med velforeningene i kommunen
- Rådmanden eller den han/hun bemyndiger, møter fra kommunens administrasjon.
- Kommunen dekker møteutgifter, og fører referater mv.»

Saksutvalgets vurderinger og konklusjoner

Saksutvalget ønsker innledningsvis å presisere prinsippet om at kommunale beslutningsorgan skal være sammensatt av folkevalgte representanter, mens rådgivende organer kan ha en bredere sammensetning. Dette er en naturlig følge av det demokratiske prinsipp, kommunene er institusjoner med stor egenverdi som grunnleggende elementer i vårt folkestyre.

Det kan enkelte ganger være vanskelig å ha oversikt over hva som er lovpålagt og hva kommunestyret har beslutningsmyndighet over. Saksutvalget har forsøkt å klargjøre dette i forbindelse med sine vurderinger og konklusjoner nedenfor.

Gjennom arbeidet med politisk reglementshefte vil saksutvalget komme tilbake til detaljene om antall medlemmer, valg, sammensetning, funksjon, ansvar, hovedoppgaver mm for råd og utvalg. Det er følgelig skjelettet kommunestyret tar stilling til i denne omgangen.

Saksutvalget er opptatt av omfang og organisering av dialogen med innbyggerne. Kommunestyremøter på dagtid åpner blant annet for tid til mer dialog med de fire rådene. I politisk reglementshefte (punkt 5.4.2) åpnes det for at innbyggere og andre kan melde spørsmål til ordfører på kommunens hjemmeside. Det er forutsatt at ordfører svarer under dagordentimen i påfølgende kommunestyremøte. Denne muligheten bør kommuniseres tydeligere. Utover dette viser saksutvalget til «Minsak.no», nettportalen for innbyggerforslag slik den er omtalt i § 39a i kommuneloven.

Enhver kommune skal i henhold til kommuneloven ha kommunestyre, formannskap og kontrollutvalg.

Saksutvalget foreslår at Øyer kommune i tillegg skal ha følgende to faste utvalg (Kommunelovens Kl § 10):

- ✓ Plan- og miljøutvalg
- ✓ Tjenesteutvalg.

Overordnede plansaker og store utbygginger både innenfor areal- og tjenesteytingsområdet legges til formannskapet. Dette innebærer at formannskapet i enda større grad enn i dag får ansvaret for ivaretagelse av kommunens samfunnsutviklerrolle. Plan- og miljøutvalget og tjenesteutvalget blir sentrale utvalg relatert til kommunens rolle som tjenesteyter og myndighetsutøver. Avhengig av omfang av delegering av myndighet, kommer de to utvalgene tettere på driften av tjenestene.

Rådmannen har satt i gang en prosess med administrativ omorganisering. Rapport skal foreligge innen 01.07.18 og mulige endringer skal tre i kraft fra 01.01.19. Det er sannsynlig at enkelte administrative enheter vil ha koblinger til flere utvalg og/eller formannskapet, et eksempel er enhet Eiendom innenfor sektor Plan og utvikling som fra 01.01.18 har tatt over forvaltningen av hele kommunens eiendomsportefølje.

Saksutvalgsordningen er hjemlet i KI § 10, punkt 5, dette er altså en mulighet kommunestyret har til å opprette utvalg/komiteer. Saksutvalgsordningen er fleksibel og gir mulighet for å trekke ressurser utover de folkevalgte, inn i f.eks. forberedende behandling av saker. Saksutvalget rå kommunestyret til at ordningen videreføres og at både formannskapet, plan- og miljøutvalget og tjenesteutvalget i tillegg til kommunestyret, gis myndighet til å opprette saksutvalg.

Alle kommuner skal ha kommunal klagenemnd (Forvaltningslovens § 28, 2. ledd) og valgstyre (Valglovens § 4-1). Saksutvalget viser til at det er stor tilslutning til videreføring av ordningen med at formannskapet ivaretar funksjonen som kommunal klagenemnd og valgstyre, og foreslår ordningen videreført.

I Øyer har det vært tradisjon for å ha en valgnemnd som innstiller medlemmer til en rekke styrer, råd og utvalg inkl representasjon i eksterne styrer. Saksutvalget viser til at det er stor tilslutning til videreføring av ordningen med at formannskapet utvidet med en representant fra det/de partier som ikke er representert i formannskapet, ivaretar rollen som valgnemnd, og foreslår ordningen videreført.

Det skal i alle kommuner opprettes ett eller flere partssammensatte utvalg – administrasjonsutvalg – for behandling av saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte. Slike utvalg kan erstattes med andre ordninger dersom dette får tilslutning fra minst tre fjerdedeler av de ansatte (KI § 25, punkt 1). Saksutvalget viser til at det er stor tilslutning til at det er tilstrekkelig med ett partssammensatt utvalg – administrasjonsutvalg, og foreslår ordningen videreført. Det er naturlig at formannskapets medlemmer er arbeidsgivers representanter i utvalget.

Øyer kommune har fire råd, to av disse – Eldrerådet og Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse - er lovpålagt (hhv lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd § 1 og lov om råd eller annen representasjonsordning i kommuner og fylkeskommuner for menneske med nedsett funksjonsevne mm § 2). Det er hjemmel i de to lovene for å opprette felles råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne hhv § 4a og § 4. I samsvar med innspill fra rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse mm og eldrerådet foreslår saksutvalget å slå disse sammen til ett råd.

Flerkulturelt råd og ungdomsråd er ikke lovpålagt. Saksutvalget rå kommunestyret til å videreføre de to rådene. Saksutvalget støtter ungdomsrådets ønske om et ungdommens kommunestyre som samles to ganger pr år.

Det er lovbestemt med styret/samarbeidsutvalg ved barnehagene og skolene. Saksutvalget foreslår å videreføre begrensningen av slike styrer til det som er lovbestemt.

Det er lovpålagt å ha skjønnsmnd for forpaktning. Antall saker er lavt, det er følgelig hensiktsmessig å videreføre felles nemnd med Gausdal og Lillehammer.

Råd for deltidsinnbyggere er ikke lovbestemt. Det vil være krevende å følge opp et slikt råd på en tilfredsstillende måte. Saksutvalget har derfor vært opptatt av å vurdere alternative ordninger for å oppnå det som er Byregionprogrammets målsettinger med et særskilt råd for deltidsinnbyggere. I første omgang rå saksutvalget kommunestyret til å etablere en ordning med to faste dialogmøter i

året der ordfører, en representant fra opposisjonen og rådmannen møter lederne i vel-/hytteforeningene.

Utvalg for stedsnavn er ikke lovbestemt. Myndigheten etter lov om stadnamn er lagt til kommunen dvs til kommunestyret. Saksutvalget viser til prinsippet om at kommunale beslutningsorgan skal være sammensatt av politisk valgte representanter og rår kommunestyret til å legge kommunens avgjørelsesmyndighet i hht stadnamnlova til plan- og miljøutvalget. Det foreslås opprettet et rådgivende organ for stedsnavn som får en bred sammensetning.

I henhold til Lov om eiedomsskatt til kommunane er det kommunestyret som vedtar organiseringen av arbeidet. I Øyer har kommunestyret oppnevnt ei sakkyndig nemnd for eiendomsskattesaker som skal sette taksten på grunnlag av forslag fra ansatte takstmenn (§ 8 A-3, punkt 4), alternativet er ei skattetakstnemnd. Felles for begge nemndsmodeller er at nemnda blant annet utarbeider og vedtar eventuelle takseringsretningslinjer. I hht § 20 skal kommunestyret enten opprette ei særskilt nemnd til å ta seg av eventuelle klager eller legge oppgavene til en annen kommunal nemnd. I Øyer har kommunestyret valgt den første varianten, ei særskilt klagenemnd for eiendomsskattesaker. Medlem i formannskapet kan ikke være med i eiendomsskattenemnder (§ 21). Finansdepartementet har for øvrig uttalt at dette ikke gjelder varamedlemmer til formannskapet. Det er ikke noe slikt forbud hva gjelder medlemmer i kommunestyret. Saksutvalget vil komme tilbake til organiseringen av arbeidet med eiendomsskatt i andre delrapport. Utvalget vil samtidig foreta en gjennomgang av vedtektene (K-sak 14/13, møte 21.2.13).

Kommunestyret har valgt å opprette et kommuneplanutvalg tilknyttet avsluttet arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og pågående arbeid med kommuneplanens arealdel. Saksutvalget vil vurdere eventuell permanent ordning med kommuneplanutvalg i andre delrapport.

Saksutvalget legger fram en enstemmig innstilling når det gjelder politisk organisering.

Ikrafttreden av ny organisering

I spørreundersøkelsen til kommunestyrets og kontrollutvalgets medlemmer ble følgende spørsmål stilt: «Dersom KST vedtar endret politisk organisering – når mener du den skal tre i kraft?»: 81 % svarer «fra oppstart av ny kommunevalgperiode». Det hadde vært interessant å høste erfaringer med ny politisk organisering før oppstart av ny kommunevalgperiode. Saksutvalget har derfor vurdert innspillet om en pilot der ordningen med plan- og miljøutvalg og tjenesteutvalg, prøves ut fra høsten 2018. Av praktiske årsaker er ikke innspillet fulgt opp.

Saksutvalget rår til at følgende tiltak settes i verk senest fra høsten 2018:

- ✓ Kommunestyret går over til møter på dagtid blant annet for å bedre arbeidsforholdene for de folkevalgte. Det legges opp til åtte møter i året.
- ✓ Kommunestyret: Vitalisering av dagsordentimen i kommunestyret, se punkt 5.4.1 i politisk reglementshefte.
- ✓ Kommunestyret: Flere orienteringer og tid til dialog blant annet med rådene og øvrige innbyggere.
- ✓ Deltidsinnbyggere: Dialogmøter med lederne for velforeninger/hytteforeninger.

Økonomiske og administrative konsekvenser av saksutvalgets forslag

Med de 25 medlemmer som er i kommunestyret inneværende periode, vil overgang til dagmøter i kommunestyret gi økte utgifter i størrelsesorden kr 36.000 pr møte, dvs kr 144.000 for høsten 2018. Nye beregninger vil bli foretatt i forbindelse med økonomiplanarbeidet høsten 2018.

Flere faste utvalg og innføring av ungdommens kommunestyre gir økte utgifter og øker trykket på den administrative kapasiteten. I motsatt retning bidrar felles råd for eldre og mennesker med funksjonsnedsettelse mm og flertallsforslaget om færre medlemmer i kommunestyret. Det er ikke foretatt konkrete beregninger av mer- eller mindreutgifter.

Vedlegg til første delrapport

1. Spørreundersøkelse til kommunestyrets og kontrollutvalgets medlemmer: PPT som viser resultatet av undersøkelsen.
2. Spørreundersøkelse til ti ordførere i Gudbrandsdalen inkl ordføreren i Gausdal: Oppsummering.
3. Dialog med følgende råd/grupperinger: Eldrerådet, Flerkulturelt råd, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne mm og Ungdomsrådet: Oppsummering.
4. Dialog med hovedtillitsvalgte om partssammensatt utvalg: Referat/stikkord fra dialogen.
5. Seminar med gruppearbeid i kommunestyret om politisk organisering 14.12.17: Oppsummering.
6. Seminar med gruppearbeid i kommunestyret om politisk organisering 18.01.18: Oppsummering.
7. Datainnsamling: Utvikling i antall saker i forskjellige utvalg 2013 – 2016: Tabell.